

MANIFEST 'Een circulaire droomschool voor iedereen!'

Onze kinderen zijn de toekomst van Nederland, zij verdienen het best denkbare onderwijs. Hoogstaand onderwijs in een uitstekende leeromgeving is dan ook het fundament van de samenleving. Helaas laat de omgeving waarin onderwijs wordt gegeven, nogal eens te wensen over. Wij willen hier verandering in brengen. Wij kunnen scholen actief helpen door leraren en leerlingen een leer- en leefomgeving te bieden die de leraren faciliteren, kinderen uitdagen en die zelf een vooruitstrevend duurzaam voorbeeld zijn. Koplopers werken hier verspreid over het land al hard aan. Met dit manifest kunnen en willen we krachten bundelen teneinde dit veranderingsproces samen te versnellen. Op weg naar een circulaire droomschool voor iedereen! Omdat het moet, maar ook omdat het kan.

Er is noodzaak voor beweging.

Een groot deel van de scholen in Nederland zijn verouderd, niet inspirerend, niet duurzaam en hebben een ongezond binnenklimaat. Ze worden ontworpen, gebouwd en gerenoveerd vanuit budgetrestricties, waardoor de kwaliteit wordt aangepast op hetgeen binnen gedicteerde en veel te krappe normen mogelijk is. Scholen en gemeenten komen daarbij voor een **paradox** te staan om te kiezen voor investeren in onderwijs of investeren in verduurzaming. Het lijkt of men in dit vastgelopen proces vergeet waar het allemaal om draait, namelijk het creëren van de best denkbare omgeving zodat onze kinderen de kans krijgen om zichzelf te ontplooiën tot bewuste wereldburgers die klaar zijn voor de toekomst. Daarvoor hebben we goede leraren, betrokken ouders, leergierige kinderen, nodig net zoals een inspirerend schoolgebouw en schoolplein. En ja het is een paradox, want het is niet of-of, maar en-en.

Daarom willen wij samen-werken aan leeromgevingen die adaptief zijn en mee kunnen veranderen met de veranderende vragen vanuit het onderwijs. Leeromgevingen waarin kinderen maar ook leraren worden geïnspireerd en uitgedaagd, maar ook met een gezond en leerprestatie bevorderend binnenklimaat. Scholen die een **bewuste plek** in de maatschappij en in de wijk zijn. Leeromgeving die helpen om de noodzakelijke duurzaamheidstransities, zoals die naar een circulaire en inclusieve maatschappij, te realiseren. Hier kunnen wij bij onze toekomstige generaties nieuw denken en doen **vanuit het hart** laten ontstaan en samen tot versnelling komen. Door te vertrekken vanuit een droom wordt ongekeerde potentie losgemaakt.

Gelukkig werken wij op verschillende plekken in het land al aan een nieuwe generatie leeromgevingen. Hier zijn koplopers hard aan het werk om het verschil te maken, zowel binnen renovatie als nieuwbouw. Dit kan **sneller** en op grotere schaal. Om dit te kunnen doen is het noodzakelijk om **samen** echt anders te gaan handelen en leeromgevingen te ontwikkelen die de toekomst faciliteren.

Juist nu! We staan met z'n allen op een kantelpunt. Naast alle hectiek en het zoeken naar nieuwe maatschappelijke samenhang, ontstaat er nu een kans. Een kans om met elkaar grootschalig vorm te gaan geven aan de nieuwe leeromgeving. Het móét anders en het kán ook anders. Het begint allemaal door je dromen manifest te maken.

Daarom roepen wij iedereen op! Teken het Manifest en help mee aan de realisatie van circulaire droomscholen die het onderwijs faciliteren. Wij richten ons tot schoolbestuurders, leraren, ouders, gemeenten, investeerders en professionals in de bouw, die samen met ons het bovenstaande willen onderstrepen. Sluit je aan bij dit manifest en werk met ons aan **de 8 speerpunten** binnen dit manifest. We bundelen de krachten en gaan samen kei-hard werken om daadwerkelijk en op grotere schaal voor onze kinderen, de toekomst van Nederland, betere leeromgevingen te realiseren.

Kijk voor meer informatie op www.cirkelstad.nl of stuur een email naar monique@circularschools.nl

MANIFEST 'Een circulaire droomschool voor iedereen!'

Focus van het manifest

Het manifest heeft een focus op basis en voortgezet onderwijs en betreft zowel nieuwbouw als renovatie. Dit alle ten dienste van de leraren en kinderen, op hun weg naar bewuste wereldburgers. We passen daarbij een holistische benadering toe, waarbij circulariteit een driver en verbindend thema is, om andere uitdagingen zoals energie, gezondheid en adaptiviteit te kunnen realiseren. Gedreven door deze holistische benadering, realiseren we synergie tussen onderwijs, leeromgeving en een waarde gedreven businesscase.

Met het lanceren van het manifest, geven we een startschot. De 8 speerpunten leiden tot acties voor scholen, gemeenten en de markt. Met alle ondertekenaars spreken we af ons de komende twee jaar in te spannen om langs deze 8 speerpunten concrete projecten te realiseren, onderzoek vorm te geven en kennis te delen. Zo maken we van dromen realiteit en zetten we concrete stappen op weg naar circulaire droomscholen voor iedereen.

De 8 speerpunten

Dit zijn de 8 speerpunten die wij door het tekenen samen manifest maken. Op deze speerpunten komen scholen, gemeenten en marktpartijen samen, zodat we samen impact kunnen maken:

1. ONTWIKKELEN VAN SCHOLEN DIE HET ONDERWIJS FACILITEREN – Wij gaan concreet in de praktijk aan de slag en tonen aan dat het daadwerkelijk kan.

Wij spannen ons in om leeromgevingen te ontwikkelen waar kinderen en leraren centraal staan. Leraren en kinderen krijgen hier een actieve rol in, maar ook marktpartijen en gemeenten. We gaan niet langer eendimensionaal aan de opgave werken. We zoeken de verbinding met wat een school echt nodig heeft en verbinden thema's aan elkaar en aan de behoefte. Zo realiseren we samen circulaire, inspirerende, gezonde, duurzame leer- en leefomgevingen, die het onderwijs op een best denkbare manier kunnen faciliteren. Onderwijs kent een dynamische vraag gedurende de dag, maar ook naar de toekomst toe. De gebouwen waarin het onderwijs plaats vindt dienen deze vraag te kunnen volgen. We beperken ons daarbij niet tot het schoolgebouw alleen en passen technologie toe om overal te kunnen leren. Actieve betrokkenheid van zowel gemeenten, scholen als marktpartijen tijdens ontwerp, realisatie en gebruik leidt tot bewustwording en eigenaarschap. We maken gebruik van wat er al is en koppelen deze kennis aan frisse en nieuwe ideeën. In ieder project leren we en deze kennis nemen we mee in alle volgende projecten. We verbinden, borgen en brengen goede ideeën verder.

2. OMDENKEN VAN FINANCIERING NAAR WAARDEPROPOSITIES – Wij gaan vormgeven aan nieuwe manieren van financieren om dromen te realiseren

De huidige wijze van financieren en het vaststellen van budgetten van schoolgebouwen op basis van leerlingen en vierkante meters, staat vooruitgang flink in de weg. Door de scheiding in eigendom en gebruik ontstaat een paradox en moet keer op keer worden gekozen tussen investeren in het gebouw en duurzaamheidsoplossingen versus investeren in het onderwijs en docenten. Dit terwijl scholen waardevol zijn voor hun omgeving en voor de maatschappij. En we er inmiddels wel van doordrongen zijn dat een duurzame en gezonde omgeving helpt betere prestaties te realiseren. Daarom gaan wij actief op zoek naar manieren om de financiering anders aan te pakken. Daarbij vertrekken we vanuit de waarde-propositie die iedere school in een eerste fase leert opstellen. Er zijn inmiddels veel goede ideeën om de financiële businesscase van circulaire droomscholen haalbaar te maken. Die hebben we ook al gedocumenteerd en bij de eerste acht scholen gepresenteerd. Het enige wat daarvoor nodig is, is bereidheid om buiten de vaste kaders te denken.

3. ONTWIKKELEN DUURZAME CONCEPTEN – Wij gaan samenwerken aan generieke oplossingen voor slimme, circulaire en uitwisselbare leeromgevingen

Hoewel iedere school een eigen en uniek ecosysteem heeft, hebben scholen ook veel met elkaar gemeen. Met name met betrekking tot de verduurzamingsopgave, de vrije indeelbaarheid van een school, de financiering, en tal van andere onderwerpen. Op deze en andere thema's gaan wij scholen met elkaar verbinden, zodat we niet langer in elke opgave opnieuw het wiel moeten uitvinden. Zo bundelen we denkkraft gaan we slim om met maatschappelijk geld en gaan we verspilling tegen. Tegelijkertijd ontstaan hier kansen voor de bouwsector en die partijen betrekken we dan ook actief. We dagen hen uit om samen te werken aan duurzame concepten en generieke oplossingen, die slim, circulair en uitwisselbaar zijn. Scholen kunnen daarmee inspelen op wisselend gebruik in schoolgebouwen en met modulaire oplossingen voor flexibel huisvesten, de druk verlagen rondom nieuwbouw en renovatieopgaven. En nee, wij zijn niet bang dat duurzame concepten gaan leiden tot een eenheidsworst. Iedere school heeft een eigen identiteit. Door een stelsel van uitgangspunten, ontstaat er ruimte om voor iedere opgave een unieke school te realiseren.

MANIFEST 'Een circulaire droomschool voor iedereen!'

4. CIRCULAIRE POTENTIE – Bouwen aan een schoolmaterialenbank per regio om circulaire oplossingen te bevorderen

Binnen gemeenten en regio's zijn er tal van huisvestingsopgaven voor scholen, bestaande uit een mix van nieuwbouw, renovatie en verbouwoopgaven. Deze gaan we met elkaar verbinden om zo te werken aan een schoolmaterialenbank per regio. Het Integraal Huisvestingsplan per gemeente en in de regio is hierin een belangrijk onderdeel. Ook hier betrekken we leraren, leerlingen en omwonenden bij, om zo bij te dragen aan de ontwikkeling van circulaire initiatieven. De duurzame concepten en het benoemen van generieke uitgangspunten helpen hierbij. Hierdoor ontstaan mogelijkheden om vanuit een collectieve voorraad veel efficiënter om te gaan met resources en uitbreidingen of inkrimpingen laagdrempelig uit te kunnen voeren. Omdat scholen maatschappelijk vastgoed zijn, is het des te interessanter om te werken vanuit een multifunctionele vraag, waarbij de circulaire potentie voor de totale vastgoedportefeuille van gemeenten vergroot.

5. BUNDELEN VAN DE VRAAG – We gaan projecten verbinden om tot een grotere schaal en aantrekkelijker perspectief voor de markt te komen

Het benoemen van generieke uitgangspunten voor scholen en het collectief slimme keuzes maken qua bouwtechniek, helpt het bundelen van de vraag. Op basis van deze generieke uitgangspunten gaan wij de mogelijkheden verkennen om integraal en collectief aan te besteden, niet alleen binnen schoolbesturen, maar ook bij individuele scholen in een regio. En zo creëren we massa en een interessante propositie voor marktpartijen. Dit kan door collectief aan te bieden of individueel aan te besteden op basis van gelijke principes. Leeromgevingen zijn uitwisselbaar, veranderbaar van functie en kunnen meegroeien met het onderwijs. Er ontstaat tevens een actieve leercurve bij schoolbesturen en marktpartijen, waardoor ieder project dat we realiseren beter wordt.

6. NIEUWE NORMEN EN RICHTLIJNEN – Wij gaan werken aan normen die het doel dienen en ruimte bieden aan innovatie

We hebben nieuwe regels nodig die gaan over het doel en niet over de financiële prikkels, regels die alles in balans brengen en krachten met elkaar bundelen. Regels die ruimte bieden voor innovatie en het mogelijk maken om processen te versnellen. Onderwijs en maatschappij veranderen continu en de gebouwen waarin het onderwijs plaats vindt, dienen deze veranderingen goed te kunnen faciliteren. Het huidige systeem dat wordt gevolgd bij de realisatie van scholen, ondersteunt deze verandering niet. Zo zijn er de laatste jaren steeds meer verschillende onderwijssystemen bij gekomen die afwijken van het traditionele onderwijs, bijvoorbeeld met betrekking tot de ruimtevraag en dynamiek. Dit betekent dat we op een andere manier vorm gaan geven aan schoolgebouwen. Normen en richtlijnen moeten ook hiervoor ruimte gaan bieden, zodat de uitgangspunten voor de realisatie van de scholen weer kloppen. Daarom willen wij samen met gemeenten, scholen, professionals uit de bouw en rijksoverheid inzichtelijk maken waar we vast lopen. We willen samen tot slimme, circulaire en duurzame normen komen en deze kunnen verankeren in Integrale Huisvestingsplannen. Het loskoppelen van de zorgplicht van het gebouw kan daar ook bij helpen.

7. WIJKINCLUSIVITEIT – Wij gaan werken aan scholen die weer een waardevolle spilfunctie hebben in de wijk

De school vervult een belangrijke functie in de wijk. Het zijn inclusieve plekken waar we maatschappelijke waarde laten ontplooiën. Het worden multifunctionele en uitnodigende omgevingen. Omgevingen die het hart in de wijken vormen, waar veel meer kan gebeuren dan alleen het geven van onderwijs. De school is als maatschappelijk middelpunt ook een toonbeeld om de wijk en stad of dorp te inspireren en te ondersteunen m.b.t. sociale, maatschappelijke, verduurzamings- en culturele programma's. Daarom verkent het programma 'Circulair Schools' hoe het schoolgebouw en plein, meer mogelijkheden kan bieden voor diverse stakeholders uit de wijk, waaronder verenigingen, maatschappelijke functies en ook lokale ondernemers. Deze toegevoegde waarde kan een impuls bieden in het onderwijs, maar ook een financiële extra bijdrage genereren om nog betere, flexibele, aanpasbare, toegankelijke, gezondere gebouwen te maken voor alle gebruikers en de omgeving.

8. OPEN SOURCE ONTWIKKELING – Alle kennis die wij opdoen, delen we open en actief met elkaar.

Dit doen we offline en online, door de organisatie van kennis- en inspiratiesessies, door het publiceren van artikelen, etc. zowel vanuit de initiatiefnemers van Circular Schools, als vanuit alle ondertekenaars. Zo brengen we elkaar in een hogere versnelling.

MANIFEST 'Een circulaire droomschool voor iedereen!'

Beloofte

De initiatiefnemers doen de belofte om de 8 speerpunten door te ontwikkelen tot een tweejarig actieprogramma waarbij scholen, gemeenten en marktpartijen actief worden betrokken. Hierbinnen willen we concreet projecten ondersteunen, scholen helpen hun circulaire waarde-propositie voor hun eigen droomschool te ontwikkelen. Bovendien delen we actief kennis en voeren we gezamenlijk onderzoek uit. We richten werkgroepen op en gaan actief aan de slag. We bundelen daarbij goede initiatieven die al lopen en bouwen gezamenlijk de kennis verder uit. Na lanceren van het manifest gaan we zoveel mogelijk handtekeningen verzamelen, waarna we het manifest aan de politiek zullen overhandigen om de noodzaak voor verandering onderdeel van de politieke agenda te maken.

Dit manifest is ontstaan vanuit de kennis en ervaring opgedaan in het project 'Circular Schools' dat mede mogelijk is gemaakt door de Provincie Zuid-Holland. In dit project zijn 8 scholen geholpen bij het zetten van de eerste stappen naar hun circulaire droomschool.

De initiatiefnemers

Rutger Büch
Verandermanager
Cirkelstad

Monique Donker
aanjager van innovatie
Off Road Innovations

Nico van Hoogdalem
circulaire oplossingen
Stichting ICircl

Jos Lichtenberg
innovator en Slimbouwen
Off Road Innovations

provincie HOLLAND
ZUID

Provincie Zuid-Holland

De eerste ondertekenaars van het manifest

Wij nodigen scholen, gemeenten, marktpartijen, kinderen en ouders uit om mee te tekenen